

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:

Sak:

Justerte utfyllende bestemmelser ved HSL-fakultetet til UiTs retningslinjer for fordeling av forsknings- og utdanningstermin

Innstilling til vedtak:

- 1. Fakultetsstyret godkjenner justerte utfyllende bestemmelser til UiTs retningslinjer for fordeling av forsknings- og utdanningstermin slik de er vedlagt saken. Fakultetets utfyllende bestemmelser skal gjelde fra 1.1.2022.*

Bakgrunn:

Fakultetsstyret behandlet i møte 9. desember 2021 en prinsippsak om praktiseringen av regelverket for fordeling av forsknings- og utdanningstermin og økonomisk støtte til utenlandsopphold (sak FS 39/21)¹. Prinsippaksen var bestilt av styret da sak om tildeling av forsknings- og utdanningsterminer med oppstart i 2022² ble behandlet i møte 16. juni 2021. I behandlingen av saken uttrykte fakultetsstyret bekymring for den økonomiske situasjonen ved fakultetet, og om arbeids- og budsjettsituasjonen ved de enkelte enhetene var tilstrekkelig hensyntatt i forslagene fra enhetene om innstilling på innvilgning av terminer til de ansatte.

Vanskelig bemannings- og budsjettsituasjoner ved flere av fakultetets enheter har gitt utfordringer i å oppfylle formålet med terminordningen for vitenskapelig ansatte. Utfordringene knyttes til planleggingen av ressursbehovet, inkludert terminer og vikarmidler, og begrensinger i rammetildelingen. Flere av enhetene har ikke handlingsrom til å kunne innvilge forskningsterminer uten bruk av vikarer. Formålet med terminordningen er å bidra til økt kunnskapsproduksjon på alle fagområder, og i tilbudet av forskningsbaserte utdanninger med kvalitet på høyt internasjonalt nivå (jf. pkt. 1.1. og 1.2. i retningslinjene). Mangler dette handlingsrommet over lengre tid, og/eller er ulikt fordelt mellom enheter, er det uheldig.

Hvordan enhetene bedre kan håndtere slike utfordringer ble satt på dagsordenen til seminar med instituttlederne avholdt den 24. september 2021. I seminaret ble flere av utfordringene diskutert og det ble både her og i oppfølgingen i etterkant, spilt inn forslag til mulige løsninger og tiltak. Forslagene ble sendt på høringsrunde der institutt-/senterlederene fikk anledning til å kommentere og gi sine innspill.

---

¹ Arkiv: 2021/5287-1 (Sak FS 39/21)

² Arkiv: 2020/2598- (Sak FS 21/21)

Tjue punkter med forslag til mulige løsninger som kan bidra til økt fleksibilitet innenfor arbeids- og budsjettplanene på enhetene ble presentert i prinsippssaken. Innspillene var både fra institutt/sentrene og eksempler hentet fra andre fakulteter ved UiT. Ikke alle forslagene var utredet i forkant eller var fakultetets anbefalinger, men ble tatt med i prinsippssaken som grunnlag for diskusjon på seminaret 8. desember der både institutt-/senterlederne fakultetsledelsen og fakultetsstyrets medlemmer deltok i forkant av fakultetsstyremøtet dagen etter.

Vedtaket i prinsippssaken gjengis under (sak FS 39/21):

1. *Fakultetsstyret understreker betydningen av FoU-terminordningen og ønsker at den videreutvikles slik at det øker forutsigbarheten for enhetene og tilsatte og kan praktiseres på en bærekraftig måte. Enhetenes autonomi er sentral og praktisering av FoU-terminordningen knyttes tett til instituttleders ansvar for strategi, økonomistyring og personalledelse.*
2. *Fakultetet innarbeider instituttene/sentrene valgte kriterier for å prioritere og rangere søkerne ved utlysningen av forskningsterminer.*
3. *Formelt vedtak om termin gjøres på fakultetsnivået for å sikre god og lik saksbehandling og bygger på enhetens begrunnede rangering i henhold til utfyllende retningslinjer og enhetens behov og muligheter.*
4. *Fakultetsstyret ber om at følgende punkter i saksfremlegget innarbeides i utfyllende retningslinjer:*
  - a. *pkt. 8: Mer ustrakt bruk av ett semester termin, fremfor ett år termin. Kortere terminer på under ett semester er også mulig.*
  - b. *pkt. 11: Opparbeidede plusstimer i den ansattes timeregnskap, nullstilles ved tildeling av termin*
  - c. *pkt. 13: Den som er tildelt termin er fritatt for undervisning og administrasjon og har plikt til å konsentrere sin arbeidsinnsats i henhold til godkjent plan for terminen. Det foreslås at ansatte i termin ikke kan få godskrevet plusstimer. Veiledning av master- og ph.d.-studenter skal i utgangspunktet tas innenfor arbeidstiden i terminen, ikke som plusstimer. Ved veiledning av mange studenter kan det inngås særskilt avtale med leder om godskriving av timer.*
  - d. *pkt. 15: Forskeropphold ved CAS endres fra å regnes som en særskilt termin som ikke går til avkortning på opptjening av ansiennitet, til å regnes som ordinær termin. Ny opptjening av ansiennitet (til ordinær termin) skal starte etter CAS-oppholdets avslutning. Tidligere opparbeidet ansiennitet fra før CAS-oppholdet, nullstilles.*
  - e. *pkt. 16: Primært skal alle ansatte søke om støtte gjennom Norges forskningsråds ordning for midler til forskningsopphold i utlandet for forskere eller fra andre kilder. Dersom støtte ikke innvilges, kan det søkes ved fakultetet.*

5. *Fakultetsstyret ber om at opptjeningstiden for tilsatte med 70/30 fordeling mellom undervisning og FoU-arbeid settes til minimum 6 år.*
6. *Fakultetsstyret ber om at det i en periode på tre år settes et minimumskrav for opptjeningstid for tilsatte i 50/50-stillinger og 70/30-stillinger på henholdsvis 5 og 7 år.*

I vedtakspunkt 4. ber fakultetsstyret om innarbeiding av tiltakene i fakultetets utfyllende bestemmelser til retningslinjer for fordeling av forsknings og utdanningstermin. Fakultetet har i etterkant av møtet utredet forslagene nærmere som forberedelse til saken med justerte utfyllende bestemmelser. Dette gjelder alle tiltakene i pkt. 4. a.-e., og også vedtakspunkt 5. og 6.

Forslag til justerte utfyllende bestemmelser ved fakultetet

I retningslinjens pkt. 8. *Utfyllende bestemmelser*, gis det enkelte fakultet mulighet til å fastsette egne utfyllende bestemmelser. Det er imidlertid ikke anledning for enhetene til å sette strengere eller mildere krav i utfyllende bestemmelser enn det som framgår av retningslinjene, men i særskilte tilfeller kan enhetene i samråd med universitetsledelsen gjøre avvik fra retningslinjene.

Fakultetet har hatt møter med universitetsledelsen og her fått råd og anbefalinger. Disse gjengis i omtalen og utredningen av vedtakspunktene under.

Fakultetets utfyllende bestemmelser til UiTs sentrale retningslinjer for fordeling av forsknings- og utdanningstermin skal tydeliggjøre hvilken tolkning som skal gjelde for enkelte av punktene i retningslinjene, og skal opplyse om egne fastsatte krav for fordeling av termin. Fakultetets utfyllende bestemmelser er angitt i kursiv under respektive avsnitt i den sentrale retningslinjen (se forslag til justerte utfyllende bestemmelser vedlagt saken).

Vedtakspunkt 4. a) Mer utstrakt bruk av ett semester termin, fremfor ett år termin. Kortere terminer på under ett semester er også mulig.

I retningslinjene pkt. 4.1. står det:

«Fast tilsatte i stilling som professor, dosent, førsteamanuensis og førstelektor kan søke om inntil ett års forsknings- og utdanningstermin etter fire tjenestear ved UiT. Det kan tilsvarende gis inntil ett semesters forsknings- og utdanningstermin etter to års sammenhengende tjenestetid».

Formuleringen i retningslinjene om *inntil* ett år termin og *inntil* ett semester termin åpner opp for muligheten til å innvilge kortere terminperioder enn ett år og ett semester. Tilsatte har rett til å søke om inntil ett år termin etter fire tjenestear, men av hensyn til f.eks. en vanskelig arbeids- og budsjettsituasjon kan det kanskje bare være mulig å innstille på innvilgning av ett semester termin. Tilsvarende kan tilsatte etter to års sammenhengende tjenestetid søke om inntil ett semester termin, men kan innstilles på innvilgning av en kortere termin, f.eks. 3 måneder termin.

Tiltaket er innarbeidet i de utfyllende bestemmelsene.

4. b) og c) Om opparbeidede plusstimer ved søknad om og tildeling av termin, og begrensninger i opparbeiding av plusstimer under avvikling av terminer.

Juridisk rådgivers vurderinger av tiltaket «*Opparbeidede plusstimer i den ansattes timeregnskap, nullstilles ved tildeling av termin*» er at fakultetsstyrets vedtak står i motstrid med personalpolitiske

hensyn. Det anses problematisk å skulle bruke retningslinjene for terminordningen til å ha en bestemmelse om nullstilling av tilsattes plusstimer. Tilrådommen er at fakultetet ikke følger vedtakspunkt 4. b). Dekanen anbefaler på denne bakgrunn at tiltaket i vedtakspunkt 4. b) utgår av de utfyllende bestemmelsene.

Når det gjelder plusstimer som opparbeides under avviklingen av termin er dette allerede fastsatt i retningslinjene pkt. 6.3:

«Den som har termin skal ikke uten i samråd med sitt institutt, påta seg arbeid som kan være til hinder for konsentrasjonen av den faglige virksomheten som nedfelt i planen for terminen. Veiledning av mastergrads- /ph.d.-studenter skal normalt videreføres i terminen.»

Arbeidstaker har altså *ikke* anledning til å påta seg annet arbeid under terminen uten at slikt arbeid er pålagt av leder.

4. d) Forskeropphold ved CAS endres fra å regnes som en særskilt termin som ikke går til avkortning på opptjening av ansiennitet, til å regnes som ordinær termin. Ny opptjening av ansiennitet (til ordinær termin) skal starte etter CAS-oppholdets avslutning. Tidligere opparbeidet ansiennitet fra før CAS-oppholdet, nullstilles.

Tiltaket har vært utredet av Avdeling for forskning og utdanningskvalitet (FUF). De henviser til samarbeidsavtalen med CAS inngått for perioden 2020-2027³ der det står følgende: «*Gruppeledere og andre deltakere fra CAS' partnerinstitusjoner innvilges forskningstermin av sine hjemmeinstitusjoner*». Videre så står det: «*UiT vil innvilge forskningstermin og hvis nødvending ekstraordinær termin, til egne forskere for den tid de skal arbeide ved CAS, dog ikke ut over ett år.*»

FUF tolker dette slik at et opphold ved CAS er å regne som ordinær forskningstermin etter de fastsatte reglene. Samtidig gir avtalen mulighet for å gi ekstraordinær forskningstermin. Med andre ord, står fakultetet fritt til å regulere dette på eget grunnlag uten noen sentral behandling.

Tiltaket er innarbeidet i de justerte utfyllende bestemmelsene og erstatter gammel bestemmelse om at opphold ved CAS var å regne for ekstraordinær termin som ikke skulle gå til avkortning på opptjening av ansiennitet for tildeling av ordinær termin.

CAS har på sine hjemmesiden noe misvisende informasjon som gir vitenskapelig tilsatte inntrykk av at innvilget opphold ved CAS er å regne for ekstraordinær forskningsfri som gis i tillegg til UiTs ordinære forskningstermin-ordning. Administrasjonen har vært i kontakt med senteret og senteret har nå justert teksten på nettsiden.

5. Fakultetsstyret ber om at opptjeningstiden for tilsatte med 70/30 fordeling mellom undervisning og FoU-arbeid settes til minimum 6 år.

Fram til revideringene av retningslinjene vedtatt av Universitetsstyret med effekt fra 1.1.2021, var seks års opptjeningstid kravet for å søke termin for tilsatte med 70/30 fordeling mellom undervisning og FoU-tid. Da undervisningstermin ble vedtatt i retningslinjene og likestilt med forskningstermin, ble antall tjenestear som tilsatte med 70/30 fordeling i stillinger må ha for å kunne søke om termin endret fra 6 til 4 tjenestear, altså lik opptjeningstid for alle stillingskategoriene som kan søke om termin.

---

³ Arkiv: 2020/2868

Fakultetsstyret kan ikke sette strengere krav i utfyllende bestemmelser enn det som framgår av retningslinjene, med mindre det skjer i samråd med universitetsledelsen. Tilrådingen fakultetet fikk i møte med universitetsledelsen er at opptjeningstiden bør praktiseres likt for stillinger med 50/50 og 70/30 fordeling mellom undervisning og FoU-tid. Tiltaket i vedtakspunkt 5. kan av den grunn ikke gjennomføres og må utgå av de utfyllende bestemmelsene.

6. Fakultetsstyret ber om at det i en periode på tre år settes et minimumskrav for opptjeningsstid for tilsatte i 50/50-stillinger og 70/30-stillinger på henholdsvis 5 og 7 år.

I henhold til retningslinjens pkt. 1.3. kan ansatte søke om inntil ett års forsknings- og utdanningstermin etter fire tjenestear ved UiT. Tilsvarende kan det søkes om inntil ett semester termin etter to års sammenhengende tjenestetid.

Tilsatte er altså kvalifisert for å kunne *søke* om termin med henholdsvis fire og to tjenestear, men for en tre-årsperiode (fra og med 2022 til og med 2024) ønsker fakultetet å legge opp til en høyere opptjeningsstid for å kunne *innvilge* terminer av hensyn til en vanskelig arbeids- og budsjettsituasjon og for ivaretagelse av undervisningsforpliktelsene på instituttene/sentrene.

I møte med universitetsledelsen ble tiltaket diskutert, og det ble gitt tilråding til fakultetet om å ikke formalisere en regulering om lengre opptjeningsstid. Fakultetet kan etter universitetsledelsens oppfatning oppnå samme resultat ved å vurdere søkerne i forhold til retningslinjene, men gi avslag dersom termin ikke kan tilrådes på grunn av en vanskelig arbeids- og budsjettsituasjon på enhetene.

Noe av hensikten med tiltaket er ønsket om større grad av forutsigbarhet ved å kunne kommunisere til de tilsatte at fakultetet ikke har rammene til å innvilge terminer til alle tilsatte som er kvalifiserte i forhold ordinær opptjeningsstid og ellers oppfyller kriteriene på faglig grunnlag. Tiltaket var tenkt som en dugnad for å sikre at tilsatte kunne få forsknings- og utdanningstermin selv om de er tilsatt ved enheter med svak økonomi eller om de er tilknyttet små fagmiljø. Etter dialog med universitetsledelsen er det klart at tiltaket ikke kan gjennomføres som vedtatt.

Andre justeringer i de utfyllende reglene

Det har ellers vært foretatt mindre tillegg og språklige presiseringer av eksisterende tekst i de utfyllende bestemmelsene.

Dekanens vurderinger

Prinsippaken som ble lagt frem for fakultetsstyret i desember var etter bestilling fra fakultetsstyret selv, og de ulike tiltakspunktene som ble vedtatt var etter direkte dialog mellom de ansvarlige instituttlederne og fakultetsstyret. Bakgrunnen for saken ligger i den anstrengte økonomiske situasjonen fakultetet samlet sett er i. Forslagene til løsning var gjort med sikte på å kunne bevare ordningen, og i prosessen sikre forutsigbarhet og rettferdighet på tvers av enhetene og fagmiljøene på fakultetet. Forslagene ble fremmet for å unngå at budsjett- og bemanningssituasjonen ved den enkelte enhet/det enkelte fagmiljø skulle være det dominerende kriteriet for hvem som skal få tildelt termin.

Etter dialogen med universitetsledelsen er det klart at flere av tiltakene som fakultetsstyret vedtok ikke kan innarbeides i retningslinjene. Alle fast vitenskapelig ansatte har rett til å *søke* om termin etter de sentrale retningslinjene og fakultetsstyret skal som tidligere innvilge og avslå søknader etter anbefaling fra institutt-/og senterlederne og innstilling fra dekan.

Dekanen vil i den grad det er mulig følge opp vedtakspunktene fra prinsippssaken gjennom andre virkemidler enn fakultetets utfyllende bestemmelser til den sentrale retningslinjen for terminordningen. Eksempelvis vil det tas initiativ til å se på utfordringene knyttet til plusstimer mer samlet enn det er gjort hittil.

Anne Britt Flemmen
dekan

—

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: seniorrådgiver Mayvi B. Johansen

Vedlegg:

Justerte utfyllende bestemmelser ved HSL-fakultetet til UiTs retningslinjer for fordeling av forsknings- og utdanningstermin